

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

☞ V Ljubljani v sredo 16. novembra 1870. ☞

Gospodarske stvari.

Ravnanje z vinsko trto,

da dvakrat in celó trikrat v enem letu grozdje na njej izraste, in da nekaj grozdja 14 dni popred kot drugo na isti vinski trti dozori.

Ako se prav in dobro obdelovani vinski trti, ki sicer tudi v dobri zemlji raste, mladike, potem ko je na njih prvo grozdje ocvetelo in debelost graha doseгло, nad grozdji prerežejo ali presečejo, poženo te zopet nove mladike, na katerih se v kakih 4 do 5 tednih zopet grozdji prikažejo. Čakaje, da tudi to grozdje ocvete in enako debelost, kot prvo (graha) doseže, se te zadnje mladike zopet kot prve prerežejo. Zopet poganjajo tudi te druge nove mladike, in tudi na teh pokažejo se grozdji.

V gorkih krajih ni dvombe, da ne bi prvo in drugo grozdje gotovo popolnoma dozorelo, čeravno zadnje ne, ker v severnem Primorju je v dobri jeseni leta 1864. ali 1865. prvo že okoli 8. septembra in drugo o vseh svetih dozorelo, zadnje pa ni moglo, ker ga je slana prve dni novembra na trti poparila.

Če mladiko, na koji grozdje raste, potem ko je to že precej debelo, na sredi med prvim grozdom in lansko staro mladiko oprstaničiš (v nekterih krajih se to lahko zgodi prve dni, v drugih sredi velike srpana meseca), bode ti to grozdje kakih 14 dni popred, kot na drugih mladikah dozorelo.

Pri oprstaničenju ravna se tako-le:

Nareže se mladiki lubje le do lesa okoli in 1''' (eno črtico) niže ali više od prvega zareзка ravno tako. Odpravi (odliči) se potem lubje med obema zarezkoma, pa varovati je, da se les kaj ne poškoduje.

To se lahko z navadnim nožem ali tudi z oprstaničnico (Ringelmaschine) naredi, ki le okoli 1 gld. velja.

Marsikteremu se to morebiti čudno zdi, ali res je, ker skušnja je temu priča.

Učitelj iz Primorja.

Kako najbolj koristno porabiti krmo.

Po najnovejših in najboljših virih spisal Fr. Govekar.

(Dalje.)

Že smo na drugem kraju omenili, da mora gospodar rediti živine vedno le toliko, kolikor pridelal krme, da more potem vsaki glavi je pokladati toliko, da se vzdrži pri življenji in zdravji, a da mu tudi daje mleka, da si na život svoj napravlja mesa, masti itd.

Mislimo si, da potrebuje doraslo govedo $\frac{1}{70}$ del svoje žive teže suhe snove, tedaj pride pri 1000 funtih (ali 1 centu) kakih $14\frac{1}{2}$ funta, v teh pa je $\frac{9}{10}$ funta

kisleca navzete in $7\frac{2}{10}$ funta kisleca proste snove, in do 3 funte masti. Dorasla delalna živina pa je že potrebuje pri srednjem trpežu pri 1000 funtih žive teže kakih 21 funtov suhe snove, ktera obstoji iz $1\frac{9}{10}$ funtov kisleca navzetih in 11 funtov kisleca prostih delov in do $\frac{6}{10}$ funta masti. Pri težavnem delu pa jej že moramo podajati 25 funtov suhe snove, da more obstati. Da pa vse to bolje pojasnimo, povemo dragim bralcem to-le priliko:

Ker je dognano, da potrebuje krava pri 1000 funtih (ali 10 centih) žive teže na dan $14\frac{1}{2}$ funta vzdrževalne in ravno toliko pridelovalne hrane senene vrednosti, tedaj znese to na dan 29 funtov, na mesec 870 funtov, in za celo leto 105 centov, da jo vspešno krmí. Mislimo si sedaj, da bi bilo pri nas na Igu troje gospodarjev, kateri vsak bi enako veliko krme pridelal, pa vsak bi redil različno število krav.

Prvi gospodar, Nevednež po imenu, pridelal dovolj krme za 6 mesecev in redí 4 krave. Daje jim tedaj na dan 58 funtov senene vrednosti redilnih snov. Polagati jim ne more več kakor samo vzdrževalno hrano, jih tedaj tudi ravno pri življenji ohrani. Ne pridobi pa pri tem nikakoršnega dobička, bodi-si na mleki, mesu, masti itd., razun malo slabega gnoja, s katerim pa še niso plačani vsi stroški. Denarna vrednost v krmi je tedaj popolnoma zgubljena.

Drugi gospodar, Potrata po imenu, pridelal tudi ravno toliko krme in za toliko časa kot njegov sosed Nevednež, redi pa le troje krav. Na dan pride sedaj na eno kravo $18\frac{2}{3}$ funta, tedaj $14\frac{1}{2}$ funtov vzdrževalne hrane in $4\frac{1}{2}$ funtov pridelovalne hrane. Ta, drugi gospodar, že dobiva tedaj nekoliko koristi od vseh treh krav: namolze na dan 5 bokalov in v 6 mesecih 900 bokalov mleka. Mleko znese, ako rajtamo bokal po 10 krajc., ravno 90 gold. Za vso krmo je tedaj dobil gospodar Potrata 90 gld., ali pa cent se mu je splačal po 90 krajc. Povrh pa je še več in boljšega gnoja pridelal ko njegov sosed Nevednež.

Tretji gospodar, Brihtnovič po imenu, pridelal tudi ravno toliko in za toliko časa krme, ko njegova dva soseda, redí pa le dvoje krav. Zato pa namolze od obeh na dan najmanj 9 bokalov mleka, v 6 mesecih pa 1620 bokalov, kar mu vrže, po 10 krajc. bokal, ravno 162 gld. Oče Brihtnovič dobí tedaj za svoje 104 cente pridelane mrve 162 gold., to je, cent se mu je splačal po 1 gold. 62 krajc. Zraven tega pa je še pridelal veliko in dobrega gnoja, da je taka postrežba in zguba časa popolnoma splačana.

Kdo bi se tedaj ne čudil, ako Nevednež in Potrata vedno tožita in trdita, da je pri vsem le zguba, Brihtnovič pa se hvali in ravno nasprotno trdi? Vsaj se je splačala senena vrednost od 0 do 90 kr. in celó do 1 gold. 62 kr.